

Plan för samhällsorientering Skara kommun

Bakgrund

Den 1 december 2010 trädde etableringsreformen i kraft. Den syftar till att ge nyanlända bättre förutsättningar för att så snabbt som möjligt lära sig svenska, komma i arbete och klara sin egen försörjning. Ansvarsfördelningen mellan myndigheter och kommuner förändrades också. Arbetsförmedlingen har nu det samordnande ansvaret för etableringsinsatserna. För nyanlända (mellan 20-64 år) upprättas en etableringsplan som räcker som längst 24 månader. Den ska innehålla sfi, samhällsorientering och arbetsförberedande insatser.

Från och med den 1 maj 2013 har målgruppen för samhällsorientering utökats till att omfatta fler nyanlända invandrare. Kommunen är nu skyldig att även erbjuda samhällsorientering till anhängiginvandrare i åldern 18-64 år. Skyldigheten gäller de som folkbokförts första gången i en kommun efter april 2013. Kommunens ansvar att erbjuda samhällsorientering upphör tre år efter det att den nyanlände första gången folkbokfördes i en kommun.

Följande grupper omfattas inte av den utökade målgruppen: ungdomar i gymnasieskolan, EU/EES-medborgare, arbetskraftsinvandrare samt gäststuderande/gästforskare.

Samhällsorienteringen ska ge en grundläggande förståelse för det svenska samhället och ge en grund för fortsatt kunskapsinhämtande. Den omfattar 60 undervisningstimmar och ska påbörjas så snart som möjligt efter att en etableringsplan upprättats. Samhällsorienteringen ska i möjligaste mån bedrivas på modersmålet eller ett annat språk som deltagaren behärskar väl. Vid behov ska tolk anlitas. I Skara kommun är det Vuxenutbildningen som ansvarar för att genomföra samhällsorienteringen.

SAM-projektet

SAM-projektet i Skaraborg har under flera år arbetat med olika insatser för att bidra till snabbare etablering för nyanlända genom samverkan mellan kommuner och andra myndigheter. Förkortningen står för Samverkan för Arbete och Mångfald och är tänkt att fungera som ett paraply för de olika områden som man fokuserat på genom åren.

Såväl projektägare som antal deltagande kommuner har varierat. Under hela 2011 arbetade man med att utarbeta en samverkansmodell för samhällsorienteringen för vuxna flyktingar. Från och med år 2012 leder Skaraborgs kommunalförbund två projekt under SAM-paraplyet:

SAM - Ensamkommande barn och SAM - Samhällsorientering och sedan 2013 även SAM-SFI, undervisning i svenska för invandrare

Samhällsorientering

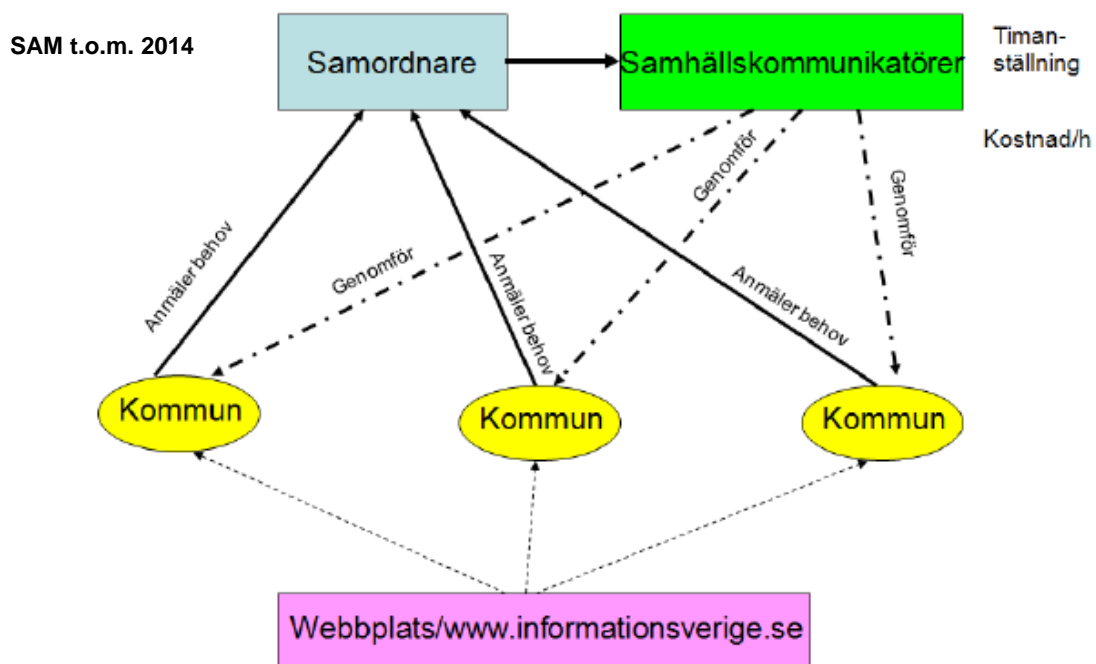
I Skaraborg vill man att alla nyanlända, oavsett vilken kommun man är bosatt i eller vilket språk man talar, ska erbjudas en kvalitativ samhällsorientering. Genom ett särskilt samverkansavtal mellan kommunernas vuxenutbildningar har man enats om ett antal kvalitetskriterier och hur de ska kunna mätas.

Förutom att samhällsorienteringen ska vara kunskapsbaserad, deltagarfokuserad samt jämlik, ska den också erbjudas inom första etableringsåret. Inom ramen för projektet drivs en operativ verksamhet i samverkan sedan januari 2012.

Parallellt med arbetet i Skaraborg utvecklar projektet en nationell portal www.informationsverige.se i samarbete med Länsstyrelsen i Västra Götaland. Här ska nyanlända personer erbjudas information om det svenska samhället, men den ska även fungera som en gemensam mötesplats och resursbank för olika aktörer som arbetar med samhällsorientering.

Projektet som finansieras av Länsstyrelserna nationellt startade i januari 2012 och avslutas i december 2014.

Kortfattat kan projektet beskrivas så här mer konkret: en samordnare har anställts, blivande samhällskommunikatörer har intervjuats och valts ut för att delta i en uppdragsutbildning som ges av Högskolan i Skövde, deltagande kommuner har anmält sitt behov till samordnaren och i januari startar de första kurserna i samhällsorientering. Kurserna kommer att ges i den kommun där flest deltagare i aktuell språkgrupp bor. Det kan då innebära att deltagarna ibland måste resa till annan kommun för att genomföra samhällsorienteringen (se skiss).

Skara kommuns kontaktperson anmäler sitt behov till samordnaren, samordnaren samordnar och bildar kursgrupper utefter deltagarnas språk. Samordnaren håller i kontakten med samhällskommunikatörerna och avgör sedan i vilken kommun samhällsorienteringen ska ges. Respektive kommun ansvarar för lokaler för samhällsorienteringen. Kommunikatörerna är timanställda och varje kommun betalar en summa/individ för samhällsorienteringen.

Omfattning

Samhällsorienteringen kommer att omfatta minst 60 timmar.

Tidsperiod/flexibilitet

Samhällsorienteringen kommer till att börja med enbart ges på dagtid vid ett tillfälle per vecka à tre timmar, vilket innebär en kurslängd på 20 veckor. De åtta obligatoriska delarna är indelade i 20 block. Varje block motsvarar ett tillfälle. I och med det kan kommunikatorn lätt påvisa vilka block/teman deltagaren har genomfört om det till exempel blir aktuellt med flytt till annan kommun.

Målsättningen är att samhällsorienteringen ska kunna påbörjas och avslutas inom det första året efter att en etableringsplan upprättats. Det är viktigt att ha en kontinuerlig dialog med Arbetsförmedlingen angående när i tid samhällsorienteringen ges så att man kan planera för övriga arbetsförberedande insatser. När det gäller sfi så ansvarar Vuxenutbildningen Skara för all sfi-utbildning i kommunen. I och med att vi har sfi-undervisning både för- och eftermiddag året runt kan samhällsorienteringen genomföras utan att den tar av deltagarnas sfi-timmar. Samhällsorienteringen ska kunna erbjudas under sommaren. Kontaktpersonen för samhällsorienteringen i Skara är Sirpa Mohlin, som arbetar på sfi Vuxenutbildningen Skara.

Innehåll

Innehållet i samhällsorienteringen utgår från de åtta områden som förordningen föreskriver:

1. Att komma till Sverige
2. Att bo i Sverige
3. Att försörja sig och utvecklas i Sverige
4. Individens rättigheter och skyldigheter
5. Att bilda familj och leva med barn i Sverige
6. Att påverka i Sverige
7. Att vårda sin hälsa i Sverige
8. Att åldras i Sverige

Utförare

Inom ramen för SAM-projektet utbildas ett 20-tal samhällskommunikatörer. Kraven på dessa är att de förutom sitt modersmål ska ha goda språkkunskaper i svenska språket, de ska vara integrerade i samhället och gärna ha pedagogisk erfarenhet och/eller akademiska meriter. Samhällskommunikatörerna genomgår en utbildning på Högskolan i Skövde. Utbildningen är en

seminarieserie som har ”det lärande mötet” som ett genomgående tema med fokus på lärande i vuxenlivet. Utbildningen tar upp följande:

- Utbildningssituation: utbildningens syfte, samhällskommunikatörens funktioner, utmaningar/hinder
- Förordningen om samhällsorientering för vissa nyanlända invandrare
- Kommunikationsprocesser: dialog, öppen/sluten, kommunikation, självkänsla, självbild, självförtroende.
- Ledarskapet: grupprocesser, konflikthantering
- Informationsprocesser: att hålla sig informerad och uppdaterad
- Utvärdering: självvärdering och bearbetning, egna svaga och starka sidor, lärdomar

Språk

Språket som samhällsorienteringen genomförs på ska i första hand vara deltagarens modersmål eller annat språk som deltagaren behärskar väl. Genom kontinuerlig kartläggning av vilka språkbehov som finns i Skaraborg kommer detta krav att tillgodoses. I de fall då det inte är möjligt att genomföra samhällsorienteringen på modersmål kommer den att ges på lätt svenska, eventuellt med hjälp av tolk.

Metod, material och undervisningsform

Tyngdpunkten i samhällsorienteringen ligger på praktiska aspekter av att leva i Sverige snarare än teoretisk information. Det konkreta innehållet och omfattningen samt i vilken ordning de olika områdena behandlas anpassas efter deltagarnas behov och förkunskaper liksom lokala förutsättningar. Samhällsorienteringen utgår från ett av länsstyrelsen i Västra Götaland och Göteborgs stad gemensamt framtaget utbildnings-/metodmaterial ”Om Sverige

– samhällsorientering på lättläst svenska”. Även länsstyrelsens webbportal för nyanlända flyktingar www.informationsverige.se används i utbildningen. Samhällsorienteringen bedrivs interaktivt i grupp där deltagarna bjuds in till diskussion och reflektion.

Intyg/delintyg

Efter avslutad kurs utfärdas ett deltagarintyg. Vid flytt eller avbrott av annat skäl utfärdas ett delintyg. Intyget beskriver den genomgångna undervisningens innehåll, upplägg och omfattning.

Samarbete

Eftersom samhällsorienteringen sker i samverkan med andra kommuner i Skaraborg kommer det att på ett naturligt sätt öppna vägar för samarbete mellan kommunerna. Inom Skara kommun är det också viktigt med samverkan, då inte minst med socialförvaltningen, men även andra förvaltningarna kan vara aktuella. Andra myndigheter och organisationer är också viktiga aktörer som bidrar till att skapa en dialog med övriga samhället för att underlätta en etablering i samhälls- och arbetslivet. Exempel kan vara Försäkringskassan, Skattemyndigheten, Röda korset med flera.

Uppföljning/medinflytande

Resultatuppfyllelsen för varje individ följs upp. Deltagarna kommer under kursens gång att ges möjlighet till utvärdering för att på så sätt få inflytande över upplägg och innehåll. Varje kurs avslutas med en totalutvärdering.

Beredskap/organisation

Antal deltagare, omfattning på samhällsorienteringen och dess innehåll kommer att vid behov kunna rapporteras in till länsstyrelsen. Detta görs genom en dialog mellan samordnaren och Skara kommun.

Efter 2014

Inför att projektet inom SAM upphör 2014-12-31 så kommer ett nytt avtal för samhällsorienteringen upprättas. Ett förslag till beslut för nytt avtalet ska vara klart under våren 2014.